

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—

za pol leta . R 42.—

za četrt leta . R 21.—

za 1 mesec . R 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 R

za inozemstvo mesečno 11 1/2.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Dr. A. Gosar.

Dolžnost dela.

Kakor ob vsakih volitvah se tudi sedaj vse stranke polaščajo najbolj vabljivih in privlačnih gesel. Taka gesla so pogosto prazna in nesmiselna, plod premišljene ali nepremišljene demagogije, pogosto pa tudi hranijo v sebi zdravo jedro, novo, do tedaj še ne dovolj spoznano misel. V tem zadnjem slučaju se prav rado dogodi, da ostane ravno vsled prepogoste in presplošne rabe novega gesla bistvo v njem izražene ideje veliki večini ljudi še nadalje prikriti, da postane iz izraza nove misli navadna fraza brez vsebine.

Tako nekako se godi topot z zahtevo splošne dolžnosti dela. Popolnoma naravno je, da se je po vojni, ki je bila mnogim prava visoka šola lenobe in delamrznosti, pričelo povdarjati, da si mora vsak človek, kolikor je delazmožen, z delom zaslužiti svoj kruh. Ker je število tistih, ki lahko v brezdelju razkošno žive, med vojno in po vojni močno narastlo, je našla beseda o dolžnosti dela sprejemljiva srca, zlasti v širokih masah delavnega ljudstva, katero je vojna kljub njegovemu delu pahnila v pomanjkanje in bedo.

Nujna posledica tega je bila, da so morale vse stranke, ki računajo na glasove delavnih ljudi, sprejeti v svoj volilni program besedo o dolžnosti dela. Tako se je zgodilo, da je celo JDS, ki je zastopnica tistih krogov, ki žive predvsem od dohodkov iz svojega premoženja ter delajo samo, kolikor se jim ravno zljubi, ali pa sploh ne delajo, spregovorila o dolžnosti dela. V nekoliko prikriti obliki je sicer povedala, da si misli dolžnost dela tako, da velja predvsem le za tiste, ki itak že delajo, pa naj bi še več delali, vendar smo pri nas, celo izobraženci najbolj berejo in verujejo tisto, kar je najbolj debelo tiskano, na najboljši poti, da izgubi geslo o dolžnosti dela v naši javnosti ves smisel in da prav mnogi ne bodo nikdar doumeli, kaj tiči v teh besedah. Zato se mi zdi umetno poudariti v tem oziru nekatere misli.

SLS zahteva v svojem volilnem programu, da se splošna dolžnost dela v ustavi izreče. V ustavih iz predvojnega časa, ki slone skoro izključno na liberalnih načelih, se pač naštevajo splošne državljanske pravice, kakor osebna svoboda, nedotakljivost imovine itd., ne govori pa se navadno o splošnih državljskih dolžnostih. To je popolnoma naravno. Splošne državljanske pravice so najvažnejša pridobitev francoske revolucije. Zato se je zdelo umestno in potrebno poudarjati jih ter se tako zavarovati proti morebitnim poskusom jemati ljudstvu vnoč, kar si je moral z revolucijo priboriti.

Doba od francoske revolucije pa do svetovne vojne in zlasti vojna sama je jasno pokazala, do kako krivičnih in nevdržnih razmer vodi golo povdarjanje državljskih pravic; enakosti pred zakonom ter zlasti osebne in gospodarske svobode, ako se na drugi strani ne podčrta dovolj krepko pomen družabnih dolžnosti: v prvi vrsti dolžnosti dela in obveznosti, ki jih nalaga imetje. Tako je prišlo, da je med drugimi družabnimi dolžnostmi stopila po vojni v ospredje zlasti dolžnost dela.

Na prvi videz se zdi, da vsaj naše delovno ljudstvo popolnoma razume, kaj tiči v zahtevi splošne dolžnosti dela. »Vsak človek naj dela; kdor ne dela, naj tudi ne je.« Tako nekako si večina to predstavlja in tako je dejanski tudi popolnoma prav. Toda na tihem, sam zase, misli vsakdo, ki ima količkaj upanja na boljše čase, kako bi si pridobil toliko premoženja, da bi mu ne bilo treba delati, ali vsaj, da bi mu ne bilo treba veliko delati. To priča, da mislimo še skoro vsi od kraja, da premoženje odvezuje od dolžnosti dela, da je tisti, ki ima, upravičen lenariti, z drugimi besedami, to priča, da gesla o dolžnosti dela ne razumemo prav, da ga še nismo doumeli in da tičimo še globoko v starem liberalnem naziranju.

Taka, v liberalnem smislu umešana dolžnost dela ni v resnici nič novega ter

bi je ne bilo treba posebej poudarjati. Že po naših obstoječih zakonih se mora vsakdo, ki se brez opravila oziroma dela okrog politika ter se ne more izkazati, da ima dovolj sredstev za svoje vzdrževanje, ali da si jih skuša na pošten način dobiti, kaznovati kot potepuh ter se lahko celo vtakne v prisilno delavnico.

Krivičnost in nedoslednost te določbe je očitna. Kje so tu enake pravice državljanov? Dolžnost dela velja samo za tiste, ki nimajo dovolj sredstev, da bi se mogli preživljati. Kdor pa ima premoženje, se sme svobodno klatiti koderkoli mu drago in lahko v brezdelju počne kakršnekoli nerodnosti, da le ne pride v navzkrižje s kazenskimi oziroma policijskimi predpisi. Pa še tu ima prav pogosto prednost, da se odkupi z denarno globo, dočim roma njegov enakovredni tovariš, ki pa nima denarja, — zapor.

Toda vse to se opravičuje in utemeljuje, češ, kdor se brez vsakega imetja v brezdelju potika po svetu, ogroža družabni red in mir. Te vrste ljudi se ponajveč tatovi, roparji itd., kdor pa ima premoženje, pri tem nevarnost, da bi krenil na pota, ki nasprotuje kazenskemu zakoniku, ni tako velika.

Ali ta utemeljitev drži? Prvi del, ki opravičuje kazni lenih, delamrznih postopcev brez imetja, velja prav gotovo. Samo, da bi bilo mnogo bolj enostavno in dosledno reči: Vsak človek rabi za svoje življenje hrane, obleke itd. Brez tega ne živi nihče in vsakdo, ki si ne prisluži vsega tega sam s svojim lastnim delom, oškoduje druge, ki morajo mesto njega delati zato, da on živi. To bi bilo brezdvomno bolj jasno in očitno, kot pa sklicevanje na verjetnost, da postane iz lenuha in postopača še tat in ropar.

Drugi del gorenjega vtemeljevanja, ki hoče pojasniti, zakaj se premožni in bogati lenuhi in postopači ne bi smeli že zaradi te svoje lastnosti kaznovati, ali celo vtakniti v prisilno delavnico, pa nas skorda ne more zadovoljiti. Najmanj, kar bi morali tu vprašati, je: **Odkod ima tak postopač svoje imetje?** In prav pogosto bi našli, da ga je podedoval, prigoljufal ali pa si ga je na kak drug lahek način pridobil; Ker pa vemo, da se z delom, našten nav potu svojega obraza prislužil svoje premoženje. Jasno je, da bi vsaj vse tiste, ki se za svoje imetje niso nikdar trudili, z vso upravičenostjo prisilili s kaznijo k delu. Ker pa vemo, da se z delom, na pošten način in brez izkoriščevanja drugih ljudi, v kratkem času sploh ne da več prislužiti kot človek potrebuje za svoje življenje, bi bilo naravno in utemeljeno, ako bi zahtevali tudi od tistih, ki imajo obilo »prisluženega« imetja, da po svojih močeh produktivno ali sicer socialno koristno delajo. Kdor si v kratki dobi par let nagrabi toliko premoženja, da mu zadošča potem za dolgo dobo lenuharjenja, ogroža tedaj, ko zbira svoje zaklade, družabni red prav tako in še bolj kot postopač, ki ukrade sproti, kolikor potrebuje za svoje cigansko skromno in beraško življenje.

Jasno je torej, da je razlika med bogataši in nemaniči glede dolžnosti dela skrajno neuteemeljena in krivična. Ker je za produkcijo vsakemu človeku neizogibnih potrebščin človeško delo nujno potrebno, je tudi nujno, da vsak človek po svojih močeh dejanski dela. Premoženje, pa bodisi veliko ali majhno, podedovano ali kakorkoli pridobljeno, ne odveže delovne dolžnosti nikogar brez izjeme in če bi koča njegovo imetje odvrčalo od dela, ga je treba k temu prisiliti, ako drugače ni mogoče, pa na ta način, da se mu njegovo premoženje odvzame.

Predpogoj splošnega blagostajna je, da se produkcija pomnoži in pospeši. Zato pa je treba, da vsi od kraja delamo in zopet delamo. Edino tako umešana in dosledno izvedena dolžnost dela kot jo zahteva SLS v svojem volilnem programu, more voditi do boljnih razmer.

Upor ruskih mornarjev proti boljševikom.

LDU Kodanj, 10. novembra. (Wolff) »Berlingske Tidende« poročajo iz Helsingforsa: Večina semkaj dospelih ruskih časopisov jav-

lja, da je v Kronstadtu na križarki »Gromoboj« izbruhnil upor. Moštvo je umorilo vse boljševiške častnike in potopilo ladjo v luki.

Pogajanja z Italijo.

Istrska meja se določa.

Položaj resen, a ne brezupen.

LDU S. Margherita, 10. novembra. (Dunku) »Corriere della Sera« doznava, da se je na drugi seji jadranske konference razpravljalo o vsem problemu. Jugoslovanski delegati bodo zatorej mogli danes dati svoj končnoveljavni odgovor glede istrske meje. Usoda pogajanj da je odvisna le od sprejema ali od odklonitve pravičnih zahtev Italije glede meje Istrije. Upati je, da bo Jugoslavija vedela prav ceniti vrednost iz lastnega nagiba izviračnega sporazuma z Italijo. Na političnem in gospodarskem skupnem delu osnovan sporazum bo mogel biti eno izmed najtrdnjih jamstev za mir in procvit v Srednji in Južni Evropi.

LDU Rim, 10. novembra. (Stefani) Ministrski predsednik Giolitti odpotuje zvečer v S. Margherito.

LDU S. Margherita, 10. novembra. (Stefani). Minister dr. Trumbič je imel danes opoldne porazgovor z ministroma Sforzo in Bonomijem. Nato se je naznanila plenarna seja za popoldne. V italijanskih diplomatskih krogih se izražajo jako udržljivo o konferenci, vendar smatrajo, da je sporazum mogoč.

LDU Belgrad, 10. novembra. (ZNU) Ako tudi se iz Rapolla čujejo glasovi, ki niso povoljni, kakor se je pričakovalo na prvi mah, vendar je po zadnjih vesteh upati, da bo prišlo do nekega sporazuma. V nasprotnem primeru bi nastalo strašno stanje, ki ne bi spravilo v neugodno stanje ne samo obeh pogajajočih se strank, temveč bi streslo tudi vso Evropo in naše ameriške prijatelje. Belgrajska »Tribuna« pravi, komentirajoč te vesti, da bi menda v takem primeru v najkrajšem roku prišlo do kakršnekoli intervencije. Vsekakor pa so se take predpostavke prezgodaj postavile na dnevni red. Pretirane zahteve, ki se stavijo začetkom, ne smejo iznenaditi, ker se vedno zahteva veliko, da se dobi

malo. Sicer pa se vsa situacija lahko izpremeni v enem dnevu.

LDU Belgrad, 10. novembra. (ZNU) Posebni poročevalec »Pravde« piše iz S. Margherite: Ponedeljek je bil prvi dan pogajanj ki so se vršila od 10. do 12. in od 15. do 19. Pri seji so bili samo pooblaščeniki delegati brez ekspertov. Vodila se je neobvezna diskuzija brez zapisnika. Načelno sta obe stranki razložili ves problem vsaka s svojega stališča in poudarjali potrebo sporazuma. Glavni predmet razgovorov je bila meja na kopnem. Zahteve Italije se morejo smatrati za pretirane, celo napram onim od meseca januarja. Nocoj pričakujejo italijanski delegati instrukcij iz Rima in bo jutri usodni dan. Grof Sforza je izjavil: »Hočemo sporazum in prišli smo z najboljšo voljo, da ga dosežemo«. V komuničkiju agencije Stefani se veli, da so govorili tudi o mejah Istre.

LDU Pariz, 10. nov. (ZNU) Franc. časopisje za začelo prinašati prve italijanske brzojavke o pogajanjih. Poleg glavnih že navedenih točk italijanskih pretenzij se domnevajo tudi še nastopne: Čres in tudi še nekateri drugi otoki morajo pripasti Italiji; strateške meje za Italijo na dalmatinski obali; uničenje gotovih utrjenih točk na obali kraljevine SHS. Prvi dve seji nista podali nikakega rezultata. Delegati kraljevine SHS so razložili svoje glavne težnje, da se Italiji zagotovi gospodarska podpora, braneč čim najbolj svoje stališče v teritorialnem vprašanju. Dopisnik agencije Havas pristavlja, da nevarnost restavracije Habsburgovcev resno skrbi politične kroge kraljevine SHS; oni bi želeli, da debijo v Italiji naravno podporo proti tej restavraciji. »Corriere della Sera« smatra po svojih informacijah, da pogajanja ne bodo dolgo trajala. Ako v prvih treh dneh ne bodo prišli do povoljnega rezultata, se bo konferenca razšla.

Rdeče gospodarstvo nad delavstvom v Dugiresi na Hrvatskem.

Dugaresa, 9. novembra.

Našim svoječasnim vestem o delavskih razmerah v tukajšnji tovarni želimo danes dodati še nekaj o komunističnem vodstvu, ki tu že skoraj dve leti strahuje in terorizira delavske reveže ter jim otimlje krvavo zasluženi denar.

Koliko so koristili komunisti temu delavstvu s svojim nepremišljenim štrajkom, ki so ga zavlačevali dobre tri mesece, nadejajoč se nekakim izrednim dogodkom, je znano že nad mesec dni, toda še vedno je lepo število delavcev nezaposlenih, kar je istotako zaslug premudre komunistične organizacije, njene kulturne vzgoje kakor tudi njenega vodstva. Kljub vsemu temu žele komunisti, da bi še dalje vodili delavske reveže ter zopet na vso silo vpisujejo delavstvo v svojo organizacijo in pobirajo članarino. Če se opazuje to prisilno vpisovanje delavcev v komunistično organizacijo, mora človek tudi nehoti verjeti glasovom, ki pripovedujejo, da so komunistični voditelji v neki gostilni pili na račun delavstva — na upanje in napravili več sto kron dolga. Saj tudi ni mogoče, da se je za časa štrajka noč in dan popivalo, ne da bi se bil napravil dolg. Nekateri »zavedni« sodrugi so postali v resnici zavedni in se ne dajo več vpisovati v take organizacije, kjer se na račun delavstva toliko in tako brezkoristno troši za voditelje, a delavstvu se ne daje niti podpora, kakor bi bilo treba. Za-

losno je samo to, da mora ubogo delavstvo tako drago plačevati šolo, v kateri prekasno opaža, kam ga vodijo njegovi požrtvovalni voditelji!

Se en primer! Dne 31. oktobra je bila tukaj sokolska zabava, katero je priredil tukajšnji Sokol s svojim naraščajem. Zabava je trajala do drugega dne, kar ni nič nenavadnega. Vsekakor je zanimivo, da je neki gost iz Karlovca po zabavi izgubil lepo vsotico 9500 kron — kar se more nazadnje zgoditi vsakemu človeku, ki ima polno kaso. No, v tem slučaju je najzanimivejše to, da se na vsa usta pripoveduje, da ta denar ni bil last dotičnega nesrečnika, ampak da so to bili delavski žulji, dotični gospod pa da spada v kolo rdečih sodrugov. Zares — lepo gospodarstvo z delavskim denarjem! Upati je, da bo delavstvo samo spoznalo, kje so pravi njegovi prijatelji in da se ne bo dalo več dolgo voditi in strahovati svojim izkoriščevalcem!

Enkrat se je tu razširil glas, da se pripravljajo krščanska organizacija delavstva. Komunisti so se zelo razburili ter se je vsled njihovega terorja konaj petorica ljudi upala priti na tisti prvi sestanek. Komunisti so bili namreč zasedli vse poti in vogale okoli hiše, kjer se je sestanek vršil in tako pokazali, česa se najbolj boje! Vemo tudi, zakaj! Dobro vedo, da potem ne bi mogli več tako lepo gospodariti z delavskim denarjem! Krščanska organizacija ima pa tu kljub temu bodočnost, kar s tem sporočamo rdečim junakom!

Najhujša šiba za ljudstvo je kapitalistična gospoda! Pri volitvah se bo odločilo, ali naj kapitalizem še dalje odira ljudstvo ali pa naj se ljudstvo osvobodi svojih odiruških pijavk! Kdor je za kapitaliste, bankirje, vojne dobičkarje in odiruhe — bo volil liberalno stranko!

„Bolni naj zdravega nosi!“ Tako vele liberalci, ki hočejo, naj bedno ljudstvo nosi liberalne kapitaliste in bankirje!

Ljudstvo v boju za svoje pravice.

KANDIDATNE LISTE.

Danes so stranke začele vlagati svoje kandidatne liste. Poleg Ljudske Stranke so jo vložile do 9. ure dopoldne še: JDS, Samostojna in Narodni socialci. Komunistov in socialdemokratov še ni bilo s svojimi kandidati.

SE VEDNO SMOLA!

Narodni socialisti so kandidirali »primorskega begunca« dr. Rybača. Ta se je odpovedal. Potem so kandidirali »koroškega begunca« dr. Ravnika. Kakor poročajo demokratiški listi, se je tudi ta odpovedal. Koga so končno postavili za kandidata, sicer ne vemo; vemo pa, da bodo volivci prav tako bežali pred narodno socialno in liberalno škattjo, kakor so bežali kandidatje pred narodno socialno listo.

SOCIALDEMOKRATIČNI KANDIDATJE.

Današnji »Naprej« prinaša naslednjo kandidatno listo za mesto Ljubljano in pa okrožje Ljubljana-Novo mesto. Za kranjsko okrožje kandidirajo:

1. Etbin Kristan, pisatelj, Ljubljana. 2. Anton Kristan, ravnatelj, Ljubljana. 3. Ivan Tokan, strokovni tajnik, Ljubljana. 4. Josip Pintar, žel. skladiščnik in posestnik, Jesenice-Kranjska gora. 5. Jožef Košir, posestnik, Gozd pri Trziču. 6. Karel Mršek, posestnik, Ravniki pri Cirknici. 7. Alfred Pičinin, železničar, Radeče. 8. Janez Kerhavec, posestnik, Gradec, Bela Krajina. 9. Vencel Malavašič, dimnikar, Vrhnika. 10. Josip Ravniki, železničar, Selo pri Mostah. 11. Franc Kreli, posestnik, Virje pri Medvodah. 12. Ivan Bedina, čevljar v Trziču.

II.

1. Zvonimir Bernot, zasebni uradnik, Ljubljana. 2. dr. Ljudevit Perič, odv. koncipist, Ljubljana. 3. dr. Anton Sagadin, ravnatelj Nezgodne zavarovalnice, Ljubljana.

Namestniki:

1. Stanko Likar, koncipist, Ljubljana. 2. Vinko Zorc, uradnik, Ljubljana. 3. dr. Milan Korun, odvetnik, Ljubljana.

Za mesto Ljubljana so kandidati:

1. Etbin Kristan, pisatelj, Ljubljana. 2. Albin Prepeluh, publicist, Ljubljana. 3. Ignacij Mihevc, strok. tajnik, Ljubljana. 4. Josip Udovč, železničar, Ljubljana.

NESREČA.

Današnji »Naprej« prinaša poročilo o nekem shodu, ki se je vršil nekje na Dolenjskem, na katerem se je kandidat volivcem tako-le priporočal: »Ali hočete most? Če ga hočete, volite mene! Ali hočete cesto, volite mene! Ali hočete poceni obutev in obleko, volite mene! Ali hočete občinskega bika, volite mene!« Tudi mi smo prejeli poročilo o tem socialdemokratičnem shodu.

NEMSKA OBSTRUKCIJA V ČESKOSLOVAŠKEM PARLAMENTU.

LDU Praga, 10. novembra. (CTU) Na današnji seji narodne skupščine je bil proračunski odsek s rokom 48 ur odkazan predlog glede pomoči civilnim in vojaškim državnim nastavljenecem. Nemški poslanci so zahtevali, da se ugotovi število navzočih poslancev. Predsednik je izjavil, da bi zahtevi ugodil, ako bi se stavila v dostojni obliki. V nemških klopih je prišlo do velikega hrušča. Predsednik Tomašek je nemška poslanca Berana in Kallino izključil od petih sej. Nemški poslanec Panner je izjavil, da smatra pod svojo častjo, govoriti v češkem parlamentu, za kar je dobil ukor. Češki poslanec dr. Straneky vsled nemške obstrukcije ni mogel govoriti. Seja je bila prekinjena.

STAVKE V BERLINU.

LDU Berlin, 10. nov. (Wolff.) Delavci plinarnice na Gdanski cesti so odstavili politični delavski svet in se zopet podali na delo.

LDU Berlin, 10. nov. (DunKU.) Predsednik državne vlade je danes izdal naredbu, v kateri se določa, da je dovoljeno delavcem v obratih, ki preskrbujejo prebivalstvo s plinom, vodo in elektriko, stavkati šele tedaj, če kompetentni upravni odbor izreče svojo sodbo in če je preteklo od izreka te sodbe najmanj tri dni. Kdor bo hujskal delavstvo k nedovoljenim stavkam, bo kaznovan z zaporom in globo do 15.000 mark.

LDU Berlin, 10. nov. (DunKU.) Skupina komunističnih delavcev je poizkušala danes na raznih krajih mesta prepričati delavcem mnogih obratov nadaljevati delo in je zahtevala, da se delo ustavi.

KRITIČEN POLOŽAJ V BUDIMPEŠTI.

LDU Budimpešta, 10. nov. (MKU.) Mesto Budimpešta se nahaja v težki krizi glede preskrbe z gorivom. Uprava mesta je bila vsled pomanjkanja goriva primorana, zapreti šole. V bolnicah ležijo težko bolni v nezakurjenih sobah. Domača gospodinjstva so brez goriva. Mestni svet je sklenil, naprositi evropsko premožno komisijo, naj preskrbi premog za budimpeštanska domača gospodinjstva in za plinarnice.

du. Ugotovljamo pa, da je socialdemokratični kandidat (ime žal neznan) govoril le z adnji stavke svojega programa. Stavki o mostu, cesti, oblebi in obulvi so mu padli v Krko, iz katere jih je rešil socialdemokratični urednik in jih še mokre in zmrznjene prinesel v Ljubljano.

KAKO MERIJO DEMOKRATI SEBI IN KAKO DRUGIM.

Povodom Demetrovičeve volivne nezgode dvigajo hrvatski demokrati velikanski krik o terorju in zahtevajo od oblasti izredne odredbe — uvedbo komisarijata, nekako obsedno stanje. V nasprotnem slučaju groze s terorjem od svoje strani. Kdo se ob tej priliki ne spominja napada demokratske drhali v Dubrovniku na poslanca Ljudske stranke Stanke Baniča. Tudi tedaj so demokratski listi zagnali velik hrup — toda ne, da bi dejanje obsojali, ampak so ga stavili kot imeniten čin, ploskali in se smejali napadenemu nasprotniku. Pred par tedni je nositelj demokratske liste v zagrebški županiji, Bradica, v Prekrižju navalil na dr. Simraka, da ga ubije. Že je dvignil roko za usodni udarec, ko je zaklical kmet iz bližnje hiše: »Ne ubijaj človeka pred mojo hišo!« Tedaj je Bradici za hip omahnila roka, kar je izkoristil dr. Simrak in ubežal. Bradici se seveda ni zgodilo nič in demokrati se niso nad njegovo lepo namero, da bi nasprotnika v pravem pomenu besede pobil, niti najmanj razburjali. — Dobrovoljci demokratskega mišljenja prihajajo na nasprotno volivno shode pogostoma z revolverji in bombami, kar ni čudno, ker jih je Pribevič sam pozval, naj »pregazijo nasprotnike centralizma«, kakor so pogazili sovražnike pri Solunu. In ti isti demokrati kličejo sedaj, ko se je njihovem Demetroviču na agitacijskemu potovanju zgodilo nekaj podobnega, kar se tolikrat zgodi političnim nasprotnikom od demokratskih somišljenikov — za pričo nebo in zemljo in zahtevajo od države odredbo, kakor bi šlo za zadoščenje najvišjemu veličanstvu. Prav od te strani poznamo demokrate tudi pri nas. Kadar njihovi pristaši vrše nasilja proti političnim nasprotnikom, ploskajo in se vesele, kadar se pa to kopje obrne, pa kriče in kličejo na pomoč vruga in biriča. Demokrat ima pač zmerom dve meri: eno zase, eno za političnega nasprotnika. Tak znak nosi tudi vse njihovo delo na vladi. Gorje zemlji pod njihovim žezlom!

KANDIDATNE LISTE HRVATSKE LJUDSKE STRANKE.

»Narodna Politika« objavlja kandidatne liste Hrv. ljudske stranke za Zagreb in tri velike županije: V Zagrebu je nositelj liste dr. Velimir Deželič, ravnatelj vseučiliške pisarne, v zagrebški županiji dr. Josip Andrić, urednik »Seljačkih Novin«, v varaždinski županiji dr. Velimir Deželič, v bjelovarsko-križevski pa Tomo Stefanac, kmet iz Gjurjevca.

UMORI NA MADŽARSKEM.

LDU Budimpešta, 10. nov. (DunKU.) V današnji seji narodne skupščine je zahteval poslanec Hussak pojasnil glede sodnega zasledovanja morilcev, ki so včeraj umorili stražnika. Trgovinski minister Rubinek je izjavil v imenu vlade, da bo imel ta zločin težke posledice. Vlada je mnenja, da se mora mir in red končno veljavno vzpostaviti.

Politične novice.

+ Pašič v Zagrebu 9. t. m. se je vršil v Zagrebu zaupni sestanek srbske radikalne stranke, katerega se je vdeležil tudi načelnik stranke Nikola Pašič. Predsedoval je dr. Medakovič. Pašič je v svojem govoru podal zgodovino radikalne stranke in uspehe njenega dela. O naših zahtevah nasproti Italiji je rekel med drugim: »Gledali smo, da rešimo Trst kot vrata naše dežele in če ni drugače, naj bi postal svobodno mednarodno mesto. Ako se pogajanja z Italijo ne izvrše dovolj, bomo vedeli, kdo ni hotel, da jih dovrši.«

+ Simpatije francoske vlade. Rumunom priznava francoska vlada vse pravice do Besarabije, Poljakom pa odločno prepoveduje pridobivati si Litvo, ker to znači, da je Poljska imperialistična.

+ Čehoslovajski državni proračun je v ravnovesju; izdatki so kriti z rednimi dohodki. Tako je izjavil 3. novembra optimistični minister dr. Engliš v proračunskem odboru. Za vsak izdatek nad 150.000 čehoslovajskih kron treba dovoljenja in vednosti finančnega ministrstva. Dočim je bilo treba preje za prekoračenje proračuna le naknadnega odobrenja ministrskega sveta z dovoljenjem najvišjega kontrolnega urada, se zahteva v bodoče odobrenje parlamenta. To ostro normo zahteva položaj državnih, deželnih, okrajnih in občinskih financ. V razpravi se je ugotovilo, da se bo položaj države gotovo izboljšal in draginja začela ponehavati, ako se dvigne produkcija, posebno v premožkopni in železni industriji. Pogoji boljših časov so torej predvsem; red in mir v državi, pridno in redno delo, pa zmernost v uživanju.



HARDING

novozvoljeni ameriški predsednik.

V Ameriki so se pred par dnevi izvršile volitve delegatov za novega predsednika. V boju sta pokazali vse svoje sile dve veliki stranki, demokratska in republikanska. Demokrati so vladali državo do sedaj 8 let, toda ljudstvo, ki je šlo v svetovno vojno, da bi odpravilo samodržstvo in militarizem sveta, je bilo razočarano nad uspehi, ki so samo ognjišče novih grozodejstev; Wilsonove ideje so padle, padla je z njim tudi demokratska stranka. Sploh so Amerikanci pokazali veliko nezanimanje za volitve, pri oddaji glasov pa so se odločili po ogromni večini za republikance, ki hočejo gledati na ameriške koristi in se ne marajo vtikati v evropske zadeve. Število delegatov (večina ni bila za eno stranko pri volitvah ameriškega predsednika še nikoli tako velika), ki so republikanskega prepričanja, je zagotovilo Hardingu ogromno večino. V političnem oziru ta izvolitev za nas ni ugodna, ker so Wilsonova načela na tleh, veselijo pa se Italijani in Nemci. Pa tudi v socialnem oziru se izida ne veselimo. Harding, ki je izvoljen, je kandidat najbolj kapitalistične stranke republikancev, v kateri imajo moč trusti in velebanke. Wilson je moč trustov in bank hotel počasi omejiti. Sedaj je njegov kandidat propadel.

Dnevne novice.

— Poziv beguncem! Begunci se obveščajo, da je kreditiranje vožnje za one, ki se za stalno vrnejo na svoja domovja, podaljšano od centralne vlade le do 31. dec. 1920. Ta rok se pod nobenim pogojem ne bo več podaljšal, zato je v interesu beguncev, ki se mislijo vrniti, da se vrnejo do konca leta, ker bi sicer morali sami plačati selitvene stroške. — Urad za zaščito beguncev.

— Vozni red Kamnik-Ljubljana. V izveleku voznega reda se nahaja na progi Kamnik-Ljubljana zaznamovan vlak, ki sploh ne vozi, pač pa je vozil letos morda par mesecev začetkom tega leta. To je vlak, kojega prihod v Ljubljano je naznačen krog pol 8. ure zjutraj. Teža vlaka ni, pride le prvi zjutraj (menda 6.30). Nekateri se vsled tega motijo, zato bi bilo pač treba izveleček v toliko popraviti.

— Dalmatinski izseljenci za otroška zavetišča. Dalmatinski izseljenci, ki žive v Južni Ameriki, so darovali mestu Dubrovniku vsoto poldrug milijon kron s pripombo, naj se uporabi ta denar za zgradbo otroškega zavetišča in obrtnih sol v Dubrovniku. Tudi so obljubili izseljenci, da bodo pomagali še nadalje, posebno, če bo dubrovniška občina hotela graditi sirotišnice za otroke.

— Cankarjevi »Obiski« izidejo v krasni opremi v Novi založbi te dni. To bo zopet ena najzanimivejših knjig, kar jih je zadnji čas izšlo.

— Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejem, sestavljen živinozdravnik Lovro Tepina, vodja drž. podkovske šole v Ljubljani. Cena K 45. Knjiga je izšla v času, ki je vse prej nego knjigotiztvu ugoden; že iz tega lahko sklepamo, kako zelo nujno smo jo potrebovali. Izvrstno bo služila vsem konjerejem, posebno pa kot učni pripomoček na podkovskih tečajih, civilnih in vojaških. Pa tudi vsak podkovski kovač bode primoran poseči po njej, da si svoje znanje spopolni. Navodila, kako negovati zdravo in bolno kopito bodo v prid vsakemu, ki ima posla s konji in voli. Vsebinska knjige je zelo bogata: kratek opis živalskega telesa; anatomija kopita, hoja in staja, kopitni mehanizem, ravnanje s konji med podkovanjem, različne podkve in njih lastnosti, podkovni zrebliji, kovalno orodje, presojanje konja pred podkovanjem, snemanje podkve, porezovanje kopita, izbira, umerjanje, priprava in pribijanje podkev, napake pri podkovanju, podkovanje konj, ki napačno hodijo, negovanje zrebčelij, nepodkovanih in podkovanih kopit; kopitne bolezni, preiskava šepastih konj, zakovanja in poškode, podkovanje parkljev. Knjigi je pridejanih mnogo slik (104), ki so vse zelo dobro uspele. Knjiga bode zvesta in neobhodna svetovalka vsakemu konjereju, kajti najboljši in najlepši konj utegne postati za delo nesposoben in malodane ničvreden, če ste mu zanemarili kopito.

— Avtomobilna pošta v Črni gori. Na progi Kotor — Njeguši — Cetinje in na progi Cetinje — Rijeka — Podgorica — Nikšić bodo vo-

zili od 1. januarja dalje poštni avtomobili za prevoz pošte in polnikov.

Ljubljanske novice.

SENTJAKOBSKI KRAJEVNI ODBOR SIS. Sestanek odbornikov in zaupnikov, oziroma odbornic in zaupnic se vrši danes zvečer ob 7. uri v Prosveti. Povabljeni tudi drugi naši somišljeniki in somišljenice! Zelo važno! Nihče naj ne izostane!

Ij Martinov večer. V nedeljo 14. t. m. se vrši v vseh spodnjih prostorih I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva v Zvezdi Martinov večer z najzanimivejšim sporedom, ki bo po svojih posebnostih našemu delavstvu in prijateljem vsega našega delavstva brez dvoma ljub večer, na kojem se bo vsak med svojimi prav sijajno in domače pozabaval. Vstopnine ni. Začetek ob 5. uri popoldne.

Ij Redna javna predavanja bo zopet prirejala S. K. S. Z. v dvorani Ljudskega doma. Predavanja se bodo vršila vsak torek ob pol 8. uri zvečer ter se bo vršilo prvo predavanje že prihodnji torek, nakar opozarjamo vse somišljenike, člane S. K. S. Z. in sploh vse prijatelje našega prosvetnega dela. Vstop k predavanju bo brezplačen. Kot prvi predavatelj je naznanjen za torek 16. t. m. urednik g. Fran Terseglav.

Ij Promocija. V četrtek, dne 11. novembra 1920 bode na češki univerzi v Pragi promoviral doktorjem vsega zdravilstva g. Zoran Jošt iz Celja. Mlademu rojaku prisrčno čestitamo.

Ij »Pretkani Seapin«, komedijo v treh dejanjih, spisal Molière, bodo igrali na Ljudskem odru v nedeljo, dne 14. novembra ob osmi uri zvečer.

Ij Igraleci Ljudskega odra, posebno oni, ki imajo vloge za novo igro, naj se sestanejo v Ljudskem domu ob osmi uri zvečer.

Ij Pevska zveza »Ljubljana«. Danes v četrtek zvečer po pevski vaji dogovorjeni družabni sestanek.

Ij Preselitev. Invalidski oddelek poverjenstva za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo se preseli 11. t. m. iz dosedanjih uradnih prostorov v palači deželne vlade v St. Petersko vojašnico, I. nadstropje (vhod na voglu proti deželni bolnici za St. Petersko cerkvijo). Istočasno se preseli tjakaj tudi oddelek za nakazovanje voj. pokojnin, invalidnin in preskrbnin, ki je bil doslej nastanjen v barakah na Kodeljevem ter Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov iz dosedanje pisarne na Gradišču št. 4. Invalidski oddelek bo imel svoje lastno vložišče. Vse vloge, ki se tičejo vojaških pokojnin, invalidnin, preskrbnin (za voj. vdove in sirote), zdravljenja in šolanja invalidov, oddaje trafik, podpor vseh ekonomskih in upravnih zadev invalidskih zavodov, vseh zadev dobrovoljcev in sploh glede vseh vprašanj, ki spadajo v omenjene referate, je oddajati odslej v novih uradnih prostorih v St. Peterski vojašnici. Naslov oddelka je: »Poverjenstvo za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo, invalidski oddelek«. Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov bo poslovala kakor doslej samostojno. Radi ureditve pisarn bo mogoče sprejemati stranke šele od ponedeljka, 15. novembra t. l. dalje ob dosedanjem času (od 10. — 12. ure).

Ij Megleni dnevi so nastopili. Stara ljubljanska znanka se vlačijo po ulicah in ti zapira pogled, tako gosta, da bi jo skoraj lahko rezal, kot se izražajo ljudje. Zdi se, da bo letošnja zima grša kot lani, ko smo imeli v Ljubljani nenavadno visoko število jasnih in suhih dni; gotovo je bilo to mnogo ugodnejše za zdravje ljubljancov, vsaj onih ljubljancov, ki ob prošnih urah raje vživajo prirodo kot cviček. Za cvičkarje pa je vseeno, ali je v Ljubljani megla ali blato. Hudomušneži trdijo, da je te megle kriva politična meglenost naših liberalnih nasprotnikov, ki so jo zdaj v priliki volitev toliko izpustili v svet, da sega celo izven ljubljanskega barja. Naše ljudstvo bo ti megli že pokazalo pot tja, kamor spada.

Ij Dražba zaplenjenih konj. Dne 13. t. m. to je v soboto se vrši popoldne ob 3. na Zelenem hribu poleg dolenskega kolodvora dražba zaplenjenih konj. Konji se bodo oddali proti takojšnjemu plačilu na lice mesta.

Ij Tedenski izkaz za ljubljansko občino izkazuje 27 novorojencev in 20 umrlih. Med umrli je 11 tujecev. Nalezljive bolezni so zadnji čas skoro popolnoma ponehale.

Ij Brezplačna oddaja stenskih vozničkov. Inšpektorat državnih železnic v Ljubljani naznanja, da oddaja stenske vozne rede za urade, zavode itd. brezplačno v liceju, soba št. 24; po pošti se ne pošiljajo, vsakdo mora priti sam ponje.

Ij Radi beračenja, vlačugawa in goljučije že 18 krat predkaznovani bivši brivce Perko Ludvik je bil dne 9. nov. 1920 zjutraj ponovno aretovan, ker je v gostilni Lisjak na Poljanski cesti beračil.

Ij »Novo vino« je zmešalo dva sicer trezna in resna možakarja, oba čevljarja, da sta dne 8. nov. 1920 ob 21. uri razgrajala in se »premetavala« po Mestnem trgu. Odmerjeno globo sta spokorjeno plačala.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.